

ІЗРАЇЛЬ У ЄГИПТІ

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 46–50; Дії 3:25, 26;
Римл. 10:12, 13; Филп. 2:10.

Пам'ятний вірш:

«І осів Ізраїль в єгипетськім краї в країні Гошен,
і набули в нім володіння. І вони розродилися й
сильно розмножилися» (Бут. 47:27).

Книга Буття описує останні роки Якова та Йосипа, прожиті ними разом. Ми бачимо, як Яків (Ізраїль) залишає Ханаан (розділ 46), щоб оселитися в Єгипті (розділ 47), де він і помере (49:29–50:21). Однак навіть у цьому єгипетському оточенні на задньому плані ще вимальовується перспектива Обітованої землі (50:22–26).

Прибувши до Єгипту, Яків відразу ж благословляє фараона (47:7–10), виконуючи так (частково, звичайно) Божу обітницю Аврааму про те, що він стане благословенням для народів (12:2, 3). Пізніше, уже при смерті, Яків благословляє синів Йосипа (розділ 48). Патріарх також благословляє своїх синів (49:1–28) і проголошує дивовижні пророцтва щодо кожного з них у контексті майбутніх дванадцяти колін Ізраїля (49:1–27).

Однак факт, що Ізраїль «осів» у вигнанні, у Єгипті як прибулець, суперечить надії на Обітовану землю. І хоч сама книга Буття завершується **описом** перебування Ізраїлевих синів у Єгипті, деякі з останніх слів Йосипа вказують на інше місце: «Я вмираю, а Бог конче згадає вас, і виведе вас із цієї землі до Краю, якого присягнув був Авраамові, Ісакові та Якову» (50:24).

ЯКІВ ВИРУШАЄ ДО ЙОСИПА

Прочитайте Бут. 46. Яке значення від'їзду Якова з Ханаану?

Залишаючи своє місце в Ханаані, Яків сповнений надії. Упевненість у тому, що він більше не голодуватиме, і добрі вісті про Йосипа надихнули його, тому він був готовий залишити Обітовану землю.

Вихід Якова із цього краю перегукується з досвідом Авраама, який прямував до Обітованої землі. Яків чує ту ж саму обітницю, яку Авраам почув від Бога, а саме, що Він вчинить його «великим народом» (46:3; пор. з 12:2). Божий заклик у тексті також нагадує завіт Бога з Авраамом; в обох випадках Господь використовує ті ж самі обнадійливі слова «не бійся» (46:3; пор. з 15:1), які містять обітницю славного майбутнього.

Повний перелік імен дітей Ізраїлю, котрі вирушили до Єгипту, зокрема його дочок (46:7), нагадує про Божу обітницю про плідність, дану Аврааму, коли він був ще бездітним. Число «сімдесят» (включаючи Якова, Йосипа та двох його синів) виражає ідею повноти. Саме «ввесь Ізраїль» іде до Єгипту. Також важливо зазначити, що число 70 відповідає кількості народів (Бут. 10), указуючи на те, що доля всіх народів також поставлена на карту в подорожі Якова.

Ця істина стане більш очевидною лише через багато років, після Голгофського хреста і більш повного одкровення Плану спасіння, який, безумовно, стосувався усього людства, а не лише дітей Авраама.

Інакше кажучи, якими б цікавими не були історії про нащадків Авраама і яких духовних уроків ми не здобували б з них, ці розповіді записані в Слові Божому, адже є частиною історії спасіння. Це частина Божого Плану спасіння, мета якого – спасти якомога більше людей на нашій планеті, що повстала.

«Нема різниці між юдеєм і греком, бо один Бог для всіх – щедрий для всіх, хто кличе Його. Бо кожний, хто тільки прикличе Господнє Ім'я, буде спасений» (Римл. 10:12, 13). Як Павло зображає універсальність Євангелія? Що ми, як Божа Церква, маємо робити для поширення Євангелія?

ЯКІВ ОСЕЛЯЄТЬСЯ В ЄГИПТІ

Цікавий факт: хоч Якову розповіли про те, що Йосип живий і править у Єгипті, Господь все ж таки дав йому «нічне видіння» (Бут. 46:2), у якому наказав піти. Яків залишає Обітовану землю заради (з усіх можливих місць) Єгипту, який пізніше асоціюватиметься з тим місцем, куди Божий народ не повинен повертатися (див. П. Зак. 17:16).

Прочитайте Бут. 47. Які духовні істини і принципи ми можемо знайти в цій розповіді? _____

«Йосип узяв із собою п'ятьох братів, щоб представити їх фараонові й отримати від нього дозвіл на землю, яка мала стати місцем їхнього проживання. З почуттям вдячності до свого прем'єр-міністра монарх міг удостоїти їх честі посісти певні державні посади; але Йосип, вірний поклонник Єгови, намагався уберегти своїх братів від спокус, на які вони могли б наражатися при дворі язичницького фараона, тому порадив чоловікам чесно відповісти на запитання царя щодо їхнього роду занять. Сини Якова прислухалися до його поради, обережно натякнувши цареві, що вони лише на деякий час прийшли до цієї землі і не збираються назавжди оселятися тут, зберігаючи за собою право залишити країну будь-якого часу. Фараон віддав їм для проживання, як і обіцяв, "найліпше місце цього краю" — країну Гошен» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 233).

Фараон також мудро заохочує цих тимчасових поселенців не ставати жебраками, живучи за рахунок щедрості свого хазяїна. Він запитує про їхнє «зайняття» (47:3), щоб вони могли краще пристосуватися до нового середовища. Він також готовий використати їхній досвід і навіть пропонує «зробити їх зверхниками [його] череди» (вірш 6).

Потім, хоч Яків – чужинець, прибулець і стоїть перед правителем цієї землі, проте «Яків поблагословив фараона» (вірш 7). Скромний чужинець благословляє правителя могутнього Єгипту? Це не викликає подиву?

Дієслово *amád lifnéy*, «помістив... перед» (у Синодальному перекладі «поставив», вірш 7) зазвичай використовується в

контексті священства (див. Левит 14:11). Враховуючи, що в Стародавньому Єгипті фараон мав статус найвищого жерця, це означає, що в духовному сенсі Яків стоїть вище за найвищого жерця Єгипту, навіть вище за самого фараона.

Незалежно від нашого становища в житті, як ми повинні ставитися до людей, враховуючи, що ми «царське священство, святий народ, придбаний» (1 Петра 2:9)? Які зобов'язання покладає на нас наша віра?

Вівторок, 21 червня

ЯКІВ БЛАГОСЛОВЛЯЄ СИНІВ ЙОСИПА

Коли Яків наближається до смерті, він згадує своє колишнє повернення до Бет-Елу (35:1–15). Тоді він отримав від Бога оновлену обітницю про «володіння навіки» (48:4), дану колись Аврааму (17:8). Тому надія на Обітовану землю – велика втішна думка, яка дає надію Якову, котрий відчуває наближення смерті. Потім Яків звертається до двох синів Йосипа, що народилися в Єгипті, і благословляє їх, але робить це в контексті обітници про майбутнє його власного насіння.

Прочитайте Бут. 48. Чому Яків благословив двох синів Йосипа, а не інших своїх онуків? _____

Два сини Йосипа, Манасія та Єфрем, – єдині внуки, яких благословив Яків. Так вони підвищені від статусу внуків до статусу синів (48:5). Хоча благословення Якова передбачає перевагу другого (Єфрема) над першим (Манасією), благословення Якова стосується переважно Йосипа (48:15).

Тут ми бачимо особисте свідчення про Божу вірність Своім дітям у минулому та про Його обітницю для них у майбутньому. Яків згадує про Бога Авраама та Ісака (48:15), Який забезпечив їх їжею та захистом. Це той самий Бог, «що рятує мене від усякого лихого» (48:16). Патріарх також має на увазі «Бога Бет-Елу» (31:13), з яким він боровся (32:29) і який змінив його ім'я з Якова на «Ізраїль» (32:26–29).

Посилаючись на всі ці досвіди, коли Бог обернув зло на добро, Яків висловлює свою надію, що Він подбає про життя його внуків не лише нині, як робив це для нього та Йосипа, а й

у майбутньому, коли його нащадки повернуться до Ханаану. Ця надія очевидна з його непрямой згадки про Сихем (48:22), яка є не лише здобутою ним ділянкою землі (33:19), а й місцем, де будуть поховані кістки Йосипа (І. Нав. 24:32) і де земля буде поділена між колінами Ізраїлю (І. Нав. 24:1). Навіть серед усіх подій Яків пам'ятав про Божу обітницю, що через цю сім'ю «благословляться... всі племена земні» (Бут. 12:3).

Прочитайте Дії 3:25, 26. Як, за словами Петра, виконувався Божа обітниця з Бут. 12:3? Як ми самі отримали це благословення?

Середа, 22 червня

ЯКІВ БЛАГОСЛОВЛЯЄ СВОЇХ СИНІВ

Прочитайте Бут. 49:1–28. Яке духовне значення має благословення Яковом його синів? _____

Окрім пророцтв про історію колін Ізраїлю, Яків бачить Месію й остаточну надію на спасіння. Ця надія вже міститься в проголошеному вступі Якова, де використовується вислів «наприкінці днів» (Бут. 49:1), – він стосується Приходу Царя-Месії (Ісаї 2:2; Дан. 10:14).

Потім текст ніби проходить крізь майбутнє кожного зі згаданих мужів. Це не зумовлені долі, ніби Бог визначив кожному з них зіткнутися з тим, із чим вони зіткнулися; найімовірніше, це констатація наслідків, до яких призведуть характери патріархів та їхніх дітей. Наприклад, Бог знає, що хтось уб'є невинну людину, проте це вкрай відрізняється від того, що Бог бажає, щоб убивця вчинив так.

Прочитайте Бут. 49:8–12. Яке пророцтво описане в уривку й чому воно важливе? _____

Окрім свободи волі людини, Бог знає майбутнє і влаштував так, що саме через Юду прийде Месія. Юда представлений в образі лева (вірш 9), що вказує на царственість і хвалу. Нащадком Юди буде цар Давид, а також *Шило*, Примиритель, тобто Той, Хто принесе *шалом*, «мир» (Ісаї 9:6, 7), та «Йому буде послух народів» (Бут. 49:10).

Юдеї здавна сприймали це пророцтво як месіанське, яке свідчить про прийдешнього Месію, і християни також бачили

в цьому тексті вказівку на Ісуса. Вислів: «Йому буде послух народів» (вірш 10) провіщає новозавітну обітницю: «Перед Ім'ям Ісуса поклонилося кожне коліно» (Филп. 2:10).

Як писала Еллен Уайт: «Лев – цар лісів – влучний символ цього покоління, з якого вийшли Давид та Син Давидів – Примиритель, істинний “Лев, що з племені Юди”, Котрому врешті-решт поклоняться всі царства й усі народи віддадуть шану» (Патріархи і пророки. С. 236).

Чому ми повинні шанувати Ісуса зараз, ще до того, як це зроблять усі народи?

Четвер, 23 червня

НАДІЯ НА ОБІТОВАНУ ЗЕМЛЮ

Прочитайте Бут. 49:29–50:21. Які великі теми надії можна знайти в заключній частині книги Буття?

Заключна частина Буття складається з трьох подій, сповнених надії. По-перше, це надія на те, що Ізраїль повернеться до Обітованої землі. Мойсей, автор Буття, описує смерть і поховання Якова та Йосипа як події, що вказують на Обітовану землю. Відразу після свого благословення та пророцтва про «всі дванадцять племен Ізраїлевих» (49:28) Яків розмірковує про свою смерть і доручає своїм синам поховати його в Ханаані, у печері на полі Махпели, де була похована Сарра (вірші 29–31). Опис похоронної процесії, що прямує до Ханаану, провіщає Вихід з Єгипту через кілька століть.

По-друге, це надія на те, що Бог оберне зло на добро. Після смерті та поховання Якова брати Йосипа непокояться про своє майбутнє. Вони бояться, що тепер Йосип помститься. Брати приходять до Йосипа й падають ниць перед ним, готові стати його рабами (50:18), – сценарій, що нагадує пророчі сни Йосипа. Він заспокоює їх, кажучи: «Не бійтеся» (вірш 19), – фразу, що стосується майбутнього (15:1); брати «задумували... зло» проти нього, «та Бог задумав те на добре» (50:20) і змінив перебіг подій на спасіння (вірші 19–21; пор. з 45:5, 7–9). Інакше кажучи, Боже провидіння подолає безліч людських помилок.

По-третє, це надія на те, що Бог спасе грішне людство. Повідомлення в останньому вірші Буття про смерть Йосипа важливе. Цікаво, що Йосип не наказує поховати його кістки, а просто каже: «Конче згадає Бог вас, а ви винесете звідси кості мої!» (50:25), що ізраїльтяни й зробили через роки, дослухавшись і виконавши прохання (див. Вих. 13:19).

Зрештою, надія на Обітовану землю, Ханаан, є символом, провісником остаточної надії на спасіння, на відновлення, на Новий Єрусалим на Новому Небі та Новій Землі – провісником остаточної надії для всіх нас, подарованої смертю *Шило*, Примирителя.

Прочитайте Об'явл. 21:1–4. Як ці вірші описують нашу найбільшу надію? Без цієї обітниці чи мали б хоча б якусь надію, окрім смерті як кінця всіх наших проблем?

П'ятниця, 24 червня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте з книги Е. Уайт «Патріархи і пророки» розділ «Йосип і його брати» (С. 233–240).

«Життя Йосипа співзвучне життю Христа. Саме заздрість спонукала братів Йосипа продати його в рабство; вони сподівалися, що перешкодять йому стати величнішим за них. І коли Йосип був узятий до Єгипту, вони тішили себе, що його сні вже не тривожитимуть їх, оскільки вони зробили все, аби нічого не збулося. Проте Бог розпорядився, щоб своїми діями вони сприяли виконанню саме того задуму, якому так хотіли завадити. Так само і юдейські священники й старійшини заздрили Христові, побоюючись, що Він приверне до Себе увагу всього народу, яка належала їм. Вони віддали Його на смерть, щоб Христос не став царем, але саме цим сприяли здійсненню того, проти чого боролися.

Потрапивши до рабства в Єгипті, Йосип урятував родину свого батька; однак це не применшувало вини його братів. Хоч розп'явши Христа, вороги зробили Його Викупителем людства, Спасителем грішників, Володарем усього світу; хоч Бог у Своєму провидінні використав ці події для Своєї слави й добра людства, злочин Його убивць не став від цього менш жahlливим та огидним.

Як Йосипа власні брати продали язичникам, так і Христос був проданий Своїм найзапеклішим ворогам одним зі Своїх учнів. Як Йосип був незаконно звинувачений та ув'язнений через свою непорочність, так і Христос був зневажений і відкинутий, бо Його праведне, саможертвоне життя стало докором для грішника; хоч на Ньому не було жодної вини, Він був засуджений на підставі фальшивого свідчення. Терпіння й покірливість, з якими Йосип зносив несправедливість та утиски, його готовність прощати, благородство, виявлене до своїх жорстоких братів, уособлюють покірність Спасителя, Котрий без нарікань зносив злобу і знущання нечестивих, а також Його прощення не тільки Своїх убивць, а й усіх, хто приходить до Нього, визнаючи власні гріхи й шукаючи прощення» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 239, 240).

Запитання для роздумів:

1. Після смерті Якова брати Йосипа боялися, що тепер він помститься. Що це говорить про провину, яку вони ще відчували? Як реакція Йосипа свідчить про прощення для винних?
2. Які ще паралелі між життям Йосипа і життям Ісуса ви простежуєте?
3. Ретельно проаналізуйте: хоч Бог дуже добре знає майбутнє, ми, як і раніше, вільні у своєму виборі. Як нам поєднати ці дві ідеї?

ДЕСЯТЬ РОКІВ МОЛИТВИ

Ендрю Мак-Чесні

Уїнстон Кроуфорд, волонтер із США, котрий викладає англійську мову в московському університеті, запросив одного студента на богослужіння до Церкви адвентистів сьомого дня.

Студента Сашка богослужіння не вразило. Уїнстон засмутився. «Я більше не запрошуватиму його», – сказав він собі. Проте почав молитися за Сашка, щоб Господь торкнувся його серця.

Минали місяці, Уїнстон і Сашко потоваришували. Якось Уїнстон навіть поїхав разом із Сашком на канікули до нього додому до Карелії та продовжував молитися за нього.

Закінчивши рік волонтерської служби, Уїнстон повернувся до Сполучених Штатів. Він продовжував підтримувати зв'язок із Сашком. Коли за кілька років Сашко відвідав Сполучені Штати, вони разом провели час у Чикаго.

Уїнстон продовжував молитися. Минуло понад десять років. Якось Сашко надіслав йому повідомлення через *WhatsApp*.

«Я хочу вивчати Біблію. – написав він. – Чи допоможеш мені в цьому?» Уїнстон надзвичайно зрадив. «Звісно!» – відповів він. Молоді люди домовилися зустрічатися раз на тиждень онлайн.

На першій зустрічі Саша був зачарований, коли вони прочитали Бут. 1. Особливо здивувало його те, що Бог визначив для людини вегетаріанську дієту. Сашко був вегетаріанцем і вважав, що дотримання рослинної дієти – це просто рекомендація лікарів.

– Я й не знав, що про це сказано у Біблії! – дивувався він.

Наприкінці зустрічі він із захопленням сказав: «Я читав Пушкіна, Достоевського та інших класиків, але читання Біблії приносить мені особливе задоволення!»

Уїнстон дякував Богові, адже він розумів, що Святий Дух торкається серця Сашка. Після трьох тижнів вивчення Біблії Сашко запитав, чи можуть вони зустрічатися двічі на тиждень. Уїнстон погодився і продовжував молитися. «Мене надихає те, що через десять років він сам запропонував вивчати Біблію разом. Це повністю Божа заслуга», – говорить Уїнстон.

Ця історія ілюструє місіонерську мету № 5 Стратегічного плану Адвентистської Церкви на період 2020 – 2025 роки під назвою «Ідемо разом». Мета звучить так: «Навчати віруючих та їхні сім'ї жити так, щоб вони були сповнені Святим Духом».

Посібник із вивчення Біблії в Суботній школі II квартал 2022 р.

На початку... Книга Буття

Жак Дюкан

Директор видавництва **В. Джулай**, головний редактор **Л. Качмар**, переклад **Ю. Лунгу**, редактор **І. Джерж**, коректор **О. Мехоношина**, верстка **В. Кузьменко**, дизайнер обкладинки **А. Ангер**, відповідальна за друк **Т. Гришок**
Формат 84x108/32. Папір газетний. Офсетний друк. Підписано до друку 21.12.2021 р. Гарнітура Октава. Наклад 6500 прим.
Видавництво «Джерело життя» 04052, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-А
тел. (044) 425-69-06, факс 467-50-64, e-mail: dzherelo@ukr.net, www.adventist.ua, bookson.com.ua, lifesource.ua